

DATALIJSTJE

15 mei: bestuursvergadering; thema KOKON '75

12 juni: bestuursvergadering; thema KOKON '76

22 november: ledenvergadering; Beleidsnota '76 en '77

VERSLAG LEDENVERGADERING 15-3-1975 TE ROTTERDAM**1 Bestuurswijzigingen.**

- 1.1 Frans van de Pieterman verlaat het bestuur. Ron bedankt hem namens de aanwezige leden.

Ellen Loos komt erin als vertegenwoordigster voor het kleuteronderwijs. Het bestuur zoekt nog steeds een l.b.o.-vertegenwoordiger.

- 1.2 Op deze vergadering had de nieuwe voorzitter voorgesteld moeten worden. Aangezien dit niet het geval is, wordt door het bestuur de volgende procedure voorgesteld: De nieuwe voorzitter draait vanaf mei mee en wordt op de najaars-ledenvergadering gekozen. In de VON-info zal zijn/haar naam bekend worden gemaakt. Men gaat met dit voorstel akkoord.

- 2 Er zijn geen opmerkingen over het verslag van de ledenvergadering dd. 19 oktober 1974 te Bilthoven.

- 3 Voorstel begroting wordt aangenomen.

4 Volggroep CMM

De volggroep bestaat nu uit 8 leden, waarmee de spreiding over de diverse schooltypen nog niet compleet is. Men zoekt bijv. nog steeds een l.b.o.-vertegenwoordiger.

De volggroep richt zich op:

- 1 Publikaties in MOER, o.a. verslag van eigen vergaderingen.

- 2 Het houden van regionale vergaderingen. Deze werden even uitgesteld i.v.m. de inwerking van nieuwe leden.

Taakverdeling: Koos zorgt voor de zakelijke informatie en overige leden voor het commentaar hierop.

De volggroep die tot nu toe alleen de plenaire vergaderingen van de CMM heeft bijgewoond zal nu ook steekproefsgewijs de vergaderingen van de basisgroepen, waarin de CMM is onderverdeeld, proberen te bezoeken. (Ter verduidelijking: De CMM is onderverdeeld in een aantal werkgroepen, die zich richten op een bepaalde leeftijdsgroep. Bijv. een werkgroep vier- tot achtjarigen, een werkgroep zeven- tot tienjarigen enz.) In de laatste plenaire vergadering van de CMM is besloten dat de vergaderingen van de werkgroepen openbaar zullen zijn. Guus de Bakker vindt dat het volgen van de CMM door hen als 'lastig' moet worden ervaren. Tevens vindt Guus dat de leden erop gewezen moet worden alerter te zijn op

publikaties van de volggroep. Tot slot merkt Hans op dat de volggroep zich niet alleen een journalistieke groep voelt, maar ook VON-groep. Daarom zullen zij het beleid volgen t.a.v. 1 de SLO en 2 de openbaarheid, eventueel nieuwe beleidspunten inbrengen via MOER.

(Kontakadres volggroep CMM: Hans Verwey, Beukenplein 16^{III}, Amsterdam)

5 Rondvraag

- Jan Berits, voorzitter van de V.W.S., spreekt zijn teleurstelling uit dat er de laatste tijd binnen de VON te weinig aandacht is besteed aan spellingvereenvoudiging. Koos stelt dat de beleidsnota ruimte open laat hiervoor, maar dat bekeken zal moeten worden of de discussie hierover weer op gang gebracht zal kunnen worden. Pas als dit het geval is zal het bestuur moeten kijken in hoeverre dit thema in actie kan worden omgezet.
- Wijnand Mensink vroeg zich af of men meer leden kon verwachten op de regionale vergaderingen aangezien de opkomst bij de ledenvergaderingen iedere keer weer teleurstellend is.
- Op vragen van één van de leden t.a.v. de relatie met Muusses merkt Koos op dat er een zakelijke relatie bestaat tussen de VON als uitgever en Muusses als drukker van het tijdschrift. Er zijn afspraken over uitvoering en planning die als het nodig is in overleg met het bestuur en Muusses herzien kunnen worden

6 Evaluatie thematisch gedeelte

- Het werd positief gewaardeerd dat in tegenstelling tot de vorige vergadering nu een didactisch onderwerp tot thema diende, dat bovendien gepresenteerd werd in een doe-vorm.
- Als ledenvergaderingen in 't vervolg zo opgezet gaan worden, dan zou er ook veel meer propaganda voor gemaakt moeten worden.

HET LOLA-PROJECT (S.V.O.-PROJECT 0198)

In het schooljaar 1975/1976 worden in het kader van het zogenaamde LOLA-project vier experimentele bijscholingscursussen georganiseerd, bestemd voor leraren-Nederlands bij het a.v.o./v.w.o. Er zijn twee lange en twee korte cursussen (van respectievelijk een heel en 2/3 schooljaar). Beide soorten zijn zowel bestemd voor secties-Nederlands als voor individuele leraren-Nederlands van verschillende scholen.

Het LOLA-project gaat uit van het Pedagogisch Didactisch Instituut voor de Leraarsopleiding aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en wordt gesubsidieerd door de Stichting voor Onderzoek van het Onderwijs (S.V.O.).

Het is de bedoeling dat een deelnemer aan zo'n cursus allerlei nieuwe mogelijkheden op het gebied van het moedertaalonderwijs leert kennen en zich daar zodanig in verdiept dat hij tenslotte:

- weet welke mogelijkheden het best bij zijn situatie passen;
- de mogelijkheden die het best bij zijn situatie passen realiseert;
- zijn keuze met anderen kan bespreken.

Bij het werken aan de doelstelling wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- een documentatiemap met informatie over algemeen onderwijskundige onderwerpen en met korte overzichten van allerlei opvattingen over moedertaalonderwijs die in ons land maar ook daarbuiten (voornamelijk Duitsland, Engeland en de Verenigde Staten) zijn gepropageerd en ontwikkeld;
- een oefenmap met daarbij behorende geluids- en videobanden; deze map wordt gebruikt bij het leren toepassen van de theorie die in de documentatiemap gegeven wordt; hij bevat proefwerken, fragmenten uit schoolboeken, lesprogramma's en lesverslagen;
- een ideeënmap met lesmateriaal; deze map bevat als concretisering van de theorie uit de documentatiemap, uitgewerkte lessen plus ideeën en suggesties voor lessen.

De korte cursussen bestaan uit een startconferentie van drie dagen tijdens welke oriëntatie t.a.v. de rest van de cursus plaats vindt en uit \pm 20 groepsbijeenkomsten tijdens welke a opdrachten uit de oefenmap worden uitgevoerd en bediscussieerd, b eigen proefwerken, lesplannen en lessen benevens die van medecursisten worden geanalyseerd en c keuzes uit de mogelijkheden worden voorbereid.

De lange cursussen bevatten, behalve de inhoud van de korte cursussen ook nog: vier gesprekken met elke individuele cursist over een door hem gegeven les; een aantal telefonische adviesgesprekken; vijf groepsbijeenkomsten tijdens welke ervaringen worden uitgewisseld en bediscussieerd en geanticipeerd wordt op de werksituatie.

Het LOLA-onderzoek is erop gericht na te gaan

a of de deelnemers zinvol kunnen werken met het materiaal dat de cursus biedt;

b welk van de vier cursusaanpakken het meest effectief is.

De resultaten kunnen van belang zijn voor bijscholing, leraarsopleiding en leerplanontwikkeling.

Om praktische redenen komen alleen leraren van gemakkelijk bereikbare scholen in midden-Nederland voor deelname in aanmerking. Zij ontvangen uitgebreide informatie over het project.

Nadere informatie over het project kunt u ontvangen bij:

Mevr. drs. G. M. M. R. van den Heuvel

ass.-projectleidster

LOLA-project

Kromwijkerkade 42

Woerden

Tel. 03480-3389.

LANDELIJKE WERKGROEP MOEDERTAALONDERWIJS EN TOCH GEEN NEDERLANDS

Omdat de opkomst bij de vierde LWG-dag (15 juni 1974) zo gering was (21 aanwezigen), werd er besloten om een enquête onder de LWG-leden te houden om erachter te komen of er nog belangstelling voor de club bestond. De mensen die hierop positief reageerden (9), kregen van de KOG (koördinatiegroep) een uitnodiging voor een bij-

eenkomst op 14 november 1974. Daar werd vastgesteld dat weliswaar de reeks artikelen uit de LWG-hoek in Moer nog steeds niet geëindigd is, maar dat de voornaamste LWG-activiteit: de organisatie van werk- en informatiedagen blijkbaar niet meer in een reële behoefte voorziet. De KOG had zich daarom al opgeheven en de vraag was: Heffen we de LWG nu ook op? Ter tafel lagen echter nog plannen van drie LWG-leden, die tijdens genoemde en een daaraanvolgende bijeenkomst besproken werden. Dit alles leidde tot de volgende conclusies:

- De LWG als inspirerende groep is (voorlopig?) opgeheven. (De LWG is niet dood, maar levend begraven).
- Er is een projectgroep, bestaande uit Ineke van Egeraat-van Geest, Jan Franken, Koos Hennephof, Jan Sturm en Hans Verweij, die contact op zal nemen met de Commissie Modernisering Moedertaalonderwijs over de voorbereiding, opzet en subsidiëring van een praktisch gericht project met een innoverend karakter, erop gericht gegevens te verschaffen over de wijze waarop binnen een school de docenten-niet-neerlandici talige aspecten in hun onderwijs zouden kunnen verzorgen en welke rol de neerlandicus t.a.v. zijn collega's in dezen zou kunnen spelen. Bij dit project, waarvan de looptijd ongeveer twee jaar zal bedragen, moet dan gewerkt worden met leraren van twee scholen, b.v. één uit de beroepssfeer en één uit de avo-sfeer. In het project wordt o.a. aandacht besteed aan de volgende vraagstukken:
 - a Hoe kunnen anderen profiteren van noties en vaardigheden uit het m.t.o.?
 - b Hoe kan het m.t.o. profiteren van 'inhouden' van andere vakken?
 - c Hoe is een en ander te concretiseren naar een bepaalde school in een bepaalde werksituatie?
- De overige op deze bijeenkomst aanwezige LWG-leden fungeren als responsiegroep voor de projectgroep en ze komen daartoe maximaal eens per half jaar bijeen.
- Alle andere (al bestaande of nog te verzinnen) plannen op LWG-gebied gaan niet door. (Maar de LWG is niet dood!)

GRAMMATICOM - TIJDSCHRIFT VOOR TAALBESCHOUWING

Grammaticom is de tweede jaargang ingegaan met een Belgiënummer. Reden daarvoor was dat Wim van Calcar, Herman Meddens en Elly Schaap op 9, 10 en 11 november van het vorig jaar de inhoud van het VON-kongres België voor hun rekening hebben genomen. Het kongres werd gehouden in het voormalig Jezuïtenhuis, thans Volkshogeschool, te Drongen nabij Gent.

Als voorinformatie was door hen ingebracht

- een algemeen gedeelte over taalbeschouwing,
- een voorbeeld van een taalbeschouwingsles rond het werkwoord,
- een taalbeschouwelijke analyse van de slagzin van VON-België: 'Wees een heer in het taalverkeer'.
- en tenslotte een kleine grammatika voor het onderwijs.

Na het verwerken van deze voorinformatie en een aantal eerste oefeningen in de taalbeschouwing werd in groepen gewerkt aan lessen en projecten o.a. rond vakantie, wonen,

beroepen, speelgoed enz. De laatste dag werd besteed aan een gezamenlijk project over het woordenboek. De konkrete resultaten vindt men in het eerste nummer van Grammaticom's 2e jaargang. Een uitgebreider verslag van de conferentie schreef Herman van Cauwenberghe in 'Persoon en Gemeenschap' tijdschrift voor opvoeding en onderwijs december 1974. Hij gaf het kongresverslag de terechte titel mee van 'Emancipatorisch Taalonderwijs'.

Grammaticom zelf heeft zijn formule gewijzigd. De komende jaargang zullen 4 dikke nummers verschijnen i.p.v. 8 dunneren. Dit i.v.m. portokosten en concentratie van de produktie (die nog geheel in handen is van de redakteuren). Het abonnementsaantal stijgt snel. Dit jaar komen er nog drie dikke nummers. Opgave voor abonnementen (liefst schriftelijk): Redaktie Grammatikom, Westermarkt 27¹, Amsterdam, postgiro 30 31 629, t.n.v. de redaktie. Abonnementsprijs f 12,50 per jaar.

REGIONAAL

VON-NIJMEGEN. Kontaktadres: Johan Eimers, Groenestraat 49, Nijmegen, tel. 080-556211.

Van de vijftig deelnemers aan de VON-avond van 27 februari waren er veertig werkzaam bij het *kleuteronderwijs*. Het thema van de avond was 'Integratie kleuter-basisonderwijs' en alle kleuter- en basisscholen uit het gewest hadden een uitnodiging ontvangen. Vooral door de enthousiaste medewerking van de Nijmeegse Schooladviesdienst werd het een geslaagde avond.

Met de eerste konkrete stappen op weg naar een middenschool werden diegenen geconfronteerd die op 17 maart met Von-Nijmegen een bezoek brachten aan de Scholengemeenschap in Wijchen. Aan die school wordt een poging gedaan om tot een zinvolle en verantwoorde integratie te komen van algemeen vormend en lager beroepsonderwijs. Woensdag 23 april houdt VON-Nijmegen een avondbijeenkomst over 'Functie en gevolgen van toetsen en cijfers geven in het moedertaalonderwijs'. De discussie over dit onderwerp wordt ingeleid door Piet Dekker en Hilda Wesdorp.

Leden van VON-Nijmegen bestalen *ook over 1975* een contributie van f 5,- over te maken op giro 1201064 van Ate van Balen te Overasselt, t.b.v. VON-Nijmegen.

VON-GRONINGEN

Kontaktadres: Hoofdweg 27, Hellum (post Siddeburen).

VON-Groningen bestaat inmiddels alweer een paar maanden. In februari hielden we ons een avond bezig met *de vraag*, in maart met *drama als werkvorm en als doel*.

De volgende avonden zijn gepland op donderdag 24 april (naar alle waarschijnlijkheid weer om 19.45 uur bij Ubbo Emmius in de Martinihal), en op donderdag 29 mei.

VON-leden in Groningen, Friesland en Drente die f 5,- hebben overgemaakt (giro 33 13 319 t.n.v. Jan Kalff te Hellum), hebben al gedetailleerder informatie in de bus gekregen.

Is VON-Groningen vergeten je aan te schrijven?
Bel dan even op of schrijf een kaartje. De fout wordt dan hersteld.

VON-ZWN

Op 28 mei 1974 maakten leden van de regio Zuid-West-Nederland kennis met elkaar en stelden toen een programma voor het kursusjaar '74-'75 op. We besloten om 5 avond-bijeenkomsten te houden en het jaar te voltooien met een TAALDAG.

Op 16 september hebben we het onderwerp *Vragen* (stellen) besproken. We gingen uit van teksten en de vragen die daarbij gesteld waren. Al gauw bleek dat vragen niet vrij staat en dat vragen maken moeilijker is dan we zelf denken.

29 oktober bracht ons in aanraking met *Werkvormen* (van monoloog naar dialoog). We keken naar een les op video. Taalles? Biologieles? Alleenspraak? Samenspraak? Hoe dan ook: er ontstond een levendige discussie over het bestaanrecht van moedertaal-onderwijs, over de betekenis van leren door praten . . .

Ook het programma van 11 december kondigde *Werkvormen* aan, nu van groepswork naar interactie. We hadden het over de vraag of onderwijs wel mogelijk is zonder groepswork. Onderwijs wil voorbereiden op het maatschappelijk functioneren. Waar je ook bent je werkt er samen met anderen.

Ons '*Avondje Doelen Moedertaalonderwijs*' hadden we op 29 januari. Koos Hennephof kwam met leden van de VON-Volggroep-CMM ons het een en ander over de 'klus' van de CMM vertellen.

Het thema van de laatste bijeenkomst op 7 maart was *Geïntegreerd onderwijs*. We keken naar de film 'Verscholen' van het ABC uit Amsterdam. De filmmakers beogen onjuiste voorstellen over het voortgezette onderwijs bij aankomende leerlingen weg te werken. We bespraken de introductieproblematiek. We vonden het onderwerp zo belangrijk dat we ook op de komende TAALDAG de tijd willen nemen om voor nieuwe leerlingen op een school een introductieprogramma te maken.

Op 26 april zal de TAALDAG plaatsvinden in de Montessorischool, Jacoba van Beierenlaan 120, Delft. Van 9.30 uur tot 16.30 uur zullen we ons met moedertaal-onderwijs bezighouden. We hebben de volgende onderwerpen op het programma staan:

- Taalgebruik in de klas (vaktaal, schooltaal, introductielessen, lesanalyses)
- Ook de school kan de krant en de tv niet missen (doelstellingen, lessen)
- Agressie door taalachterstand (aard, aanpak, lesaanpassing)

U kunt zich als nog opgeven bij Ineke van Egeraat, Lindenlaan 30, Berkel en Rodenrijs.
Telefoon 01891-3547.

BLOEMLEZING UIT DE OUDE JAARGANGEN VAN MOER

Rond 1 juli zal er een bloemlezing met een vijftigtal artikelen uit de jaargangen '69 t/m '73 van Moer en uit Meermoer 1, 2 en 3 verschijnen. Het boek zal een kleine 400 pagina's omvatten en de prijs zal f 8,— (incl. verzendkosten) bedragen.

U kunt het nu al bestellen door dit bedrag over te maken op girorekening 2108963 t.n.v. Ver. v. h. Onderwijs in het Nederlands te Bilthoven onder vermelding van 'Moerboek'.

Er wordt korting gegeven als er meer exemplaren tegelijk naar hetzelfde adres gestuurd kunnen worden.